

9 Sørup herregårdsskabskab

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Herregårdsskabskab på moræneleraflejringer med store bløde bakker, intensivt landbrug, herregårdsskabskab.

Herregården ligger skjult bag gamle træer og små skovpartier, men der er ind- og udsyn til hovedbygningen i vestlig retning.

Beliggenhed og afgrænsning

Området er beliggende i den sydlige del af Ringsted Kommune. Det er afgrænset af Susåens dalsystem og dermed grænsen til karakterområde 8 *Ringsted og Suså ådale* mod syd og vest. Mod nord defineres grænsen af et vandløb, der samtidig markerer skiftet mellem herregårdsskabskabets store markflader og de mindre marker i det tilstødende landskabskarakterområde. Hele området ligger højt i forhold til omgivelserne.

Landskabskarakteren

Denne sydlige del af Ringsted Kommune er karakteriseret ved et typisk østdansk morænelandskab med bløde bakker. Arealanvendelse udgøres primært af landsbrugsdrift. Foruden Sørup Herregård ses enkelte gårde og husmandssteder spredt i området. Bebyggelse er holdt i samme stil som de gamle driftsbygninger, der ligger i tilknytning til Sørup Herregård. Disse karakterskabende elementer - storbakket terræn, store marker og sparsom bebyggelse - giver landskabet en middel til stor skala. Rumligt har landskabet et åbent til transparent udtryk, hvilket skyldes de bløde landskabsformer og den sparsomme beplantning i store dele af karakterområdet.

Landskabskarakterens oprindelse

Oprindelsen er knyttet til Sørup Herregård, hvis historie går tilbage til 1200-tallet. Den nuværende hovedbygning og staldbygninger blev restaureret i 1980'erne. De overordnede strukturer som veje, markskel og skovområdet Råen er formentlig anlagt samtidig med herregården. I de seneste 120 år, der i grove træk kan ses af de historiske kort (findes som bilag), er der stort set ikke ændret på strukturerne eller bebyggelsesgraden. De gamle ejerlagsgrænser kan tydeligt erkendes i landskabet i dag, hvor diger, levende hegn og åløb skaber skel i nutidens landskaber.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Naturgrundlaget i karakterområdet udgøres i overvejende grad af bundmoræner fra sidste istid. Terrænform og jordtype er således formet og afsat under iskappen.

Jordtype

Jordbunden består overvejende af moræneler med punktvis aflejringer af ferskvandsler, ferskvandstørv samt ferskvandssand.

Terræn

Terrænet ligger i niveauet fra 40-50 meter over havet i hele regionen og antager et bølget udtryk, som er karakteriseret ved bløde bakker markeret i terrænet.

Vandelementer

Centralt i karakterområdet ligger Sørup Sø, der også omfatter voldgraven omkring herregården. I området mellem Sørup Sø og Råen skov findes et sølandskab, der består af flere små søer omgivet af marker. I karakterområdets nordøstlige del ligger moseområdet Barmose.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsstruktur

Bevoksningsstrukturen er bestående af markante alléer, der findes ved indkørsler til gårdene samt til områdets skovområder - eksempelvis ved Hømgård, Sørup Herregård og ved Råen. I den sydøstlige del af karakterområdet ligger en del af Råen skov, hvor der er skovdrift, og skoven blandt andet består af en del nåletræer. Skovpartiet omkring Hømgård er relativt ungt og består af løvtræer.

Dyrkningsform

Der er intensiv landbrugsdrift på de store marker og desuden områder med skovdrift. Omring Sørup Herregård er der græsningsarealer. Der er småbevoksninger i markerne, heraf nogle omgivet af bræmmer med majs, der bruges i forbindelse med jagtinteresser.

Størstedelen af karakterområdet dyrkes intensivt.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsesstrukturen er enkel og med Sørup Herregård centralt placeret i karakterområdet. I landskabet omkring er der sparsom bebyggelse, men dog nogle samlinger af huse som ved Tågehøj og samlinger af gårde (Råbjerg og Hømgård). Der er ingen byområder eller landsbyer indenfor karakterområdet.

Kultuurhistoriske helheder og enkeltlementer

Sørup Herregård er omtalt første gang i 1200-tallet. Efter en brand blev den nuværende hovedbygning i røde mursten opført i 1909 af arkitekten Gotfred Tvede, bestående af en vestfløj og en sidefløj mod nord, begge i én etage med kælder og rødt tegltag; en sidefløj mod syd er fra 1938. Siden er anlægget blevet udvidet med tilbygninger og et tårn. Landskabet omkring Sørup Herregård og den tilknyttede park med voldgrav og søer fremgår som en kultuurhistorisk helhed. Hovedbygningen og de tidligere avlsbygninger er i dag indrettet som hotel, restaurant og konferencecenter.

I Råen skov er stor samling af i alt 14 gravhøje, der ligger på kanten af susådalen. Gravhøjene er alle rundhøje fra oldtiden (fra før 1066 e.Kr.).

Tekniske anlæg

En nord-sydgående elledning passerer gennem karakterområdets østlige og nordlige del. Hovedvejen til Næstved afgrænser karakterområdet mod vest. En vindmølle er placeret uden for området umiddelbart nord for Hjelmsø-magle og er synlig fra store dele af karakterområdet. En husstandsmølle placeret øst for Veterslev, på kanten af Susådalen, er synlig fra karakterområdet, ligesom der findes to antennemaster hhv. i den nordlige del af Veterslev og langs Næstvedvej.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende elementer i forhold til landskabets rumlige og visuelle forhold, er de åbne storbakkede landbrugsjorde, mindre skovpartier, Sørup

Herregård og de få spredte gårde. Tilsammen giver de et middel til storskala landskab med en åben til transparent rumlighed. Det er et enkelt og let forståeligt landskab, der kun består af få landskabselementer. Der er en svag struktur, idet vejene fører til eller fra herregården, men ingen egentlig orientering af veje, markskel og læhegn. Karakterområdet fremstår visuelt middelroligt. Generelt ligger karakterområdet højt i terrænet med udsigter over store dele af karakterområdet, ligesom der flere steder i den nordlige del er indsigt til Ringsted by.

Fra den nordlige del er der indsigt til Ringsted, og tårnet på Høm Kirke kan anes til venstre i billedet.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Herregårdslandskabet umiddelbart omkring Sørup Herregård, hvor herregården ligger højt i landskabet med dalende terræn mod syd og vest, er særligt oplevelsesrigt. Herregårdens bygninger og parkområde med voldgrave udgør et markant element med stor betydning som orienteringspunkt.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Den gennemkrydsende elledning fremtræder kun med lokal visuel dominans. Vetterslev rummer områder med nyere bebyggelse, men disse ligger lavt i forhold til karakterområdet og har derfor ikke særlig visuel påvirkning på karakterområdet. Der er dog to antennemaster hhv. nord for Vetterslev og på strækningen mellem Vetterslev og Høm som også træder frem i det åbne landskab.

Elledning øst for Sørup Herregård fremstår som et markant teknisk anlæg i det åbne landskab.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landskabskarakteren afspejles af intensivt landbrugsdrift med enkelte mindre områder med skovdrift. Fortsat drift af jorden er vigtigt for at opretholde landskabets åbne karakter med store åbne markparceller.

Udviklingstendenser

Landskabet og de gennemgående strukturer i karakterområdet har stort set ikke forandret sig de sidste ca. 120 år. På et areal omkring Hømgård er der dog plantet skov på et betydeligt område. Skovrejsningen er sket i 2008.

Planlagte ændringer

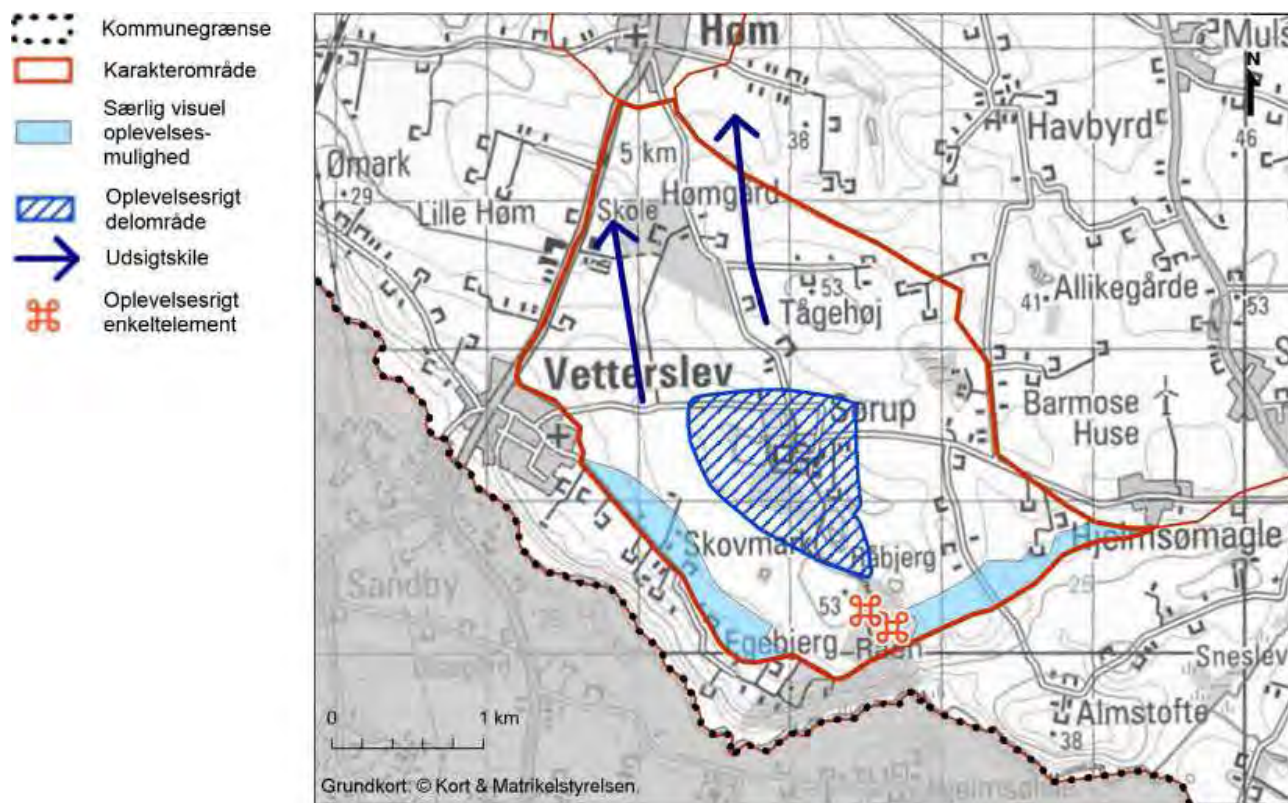
Der er udpeget to områder til opstilling af vindmøller indenfor karakterområdet. Det ene område er højt beliggende i landskabet nordøst for Vetterlev, mens det andet ligger syd for Sørup Herregård på kanten af Susådal.

Der er ikke udlagt områder til byudvikling eller erhverv i karakterområdet.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 9.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Hele den sydlige og sydøstlige grænse af karakterområdet byder på væsentlige visuelle oplevelsesmuligheder. Herfra er der vid udsigt over ådalen, hvor Susåen løber og som samtidig udgør kommunegrænsen. Terrænforskellen er på ca. 30 m mellem bunden af ådalen og dalsiderne, der skråner jævnt ned til de vådere områder i dalbunden.

Fra den sydlige del af karakterområdet er der vid udsigt over Susådalen og til landskabet i nabokommunen, Næstved.

Herudover er der flere højdepunkter i landskabet, hvorfra der kan opnås vid udsigt i det åbne landskab.

Landskabskarakterens sårbarhed

Karakteren er inden for dette område knyttet til Sørup Herregård og de omgivende store åbne markflader og enkle struktur. Samtidig er området højt beliggende og rummer flere højdepunkter, der er i kontrast til det dalende landskab der mod syd vender ned mod Susåen. Landskabskarakteren er generelt sårbar over for større ændringer og tilføjelse af nye landskabselementer.

Der er udpeget to områder til opstilling af vindmøller ved Tågehøj centralt i området og ved Råen i syd.

Særligt sårbare områder

Den sydlige og centrale del af karakterområdet er særligt sårbare overfor tiltag, der kan virke slørende for de gode udsigtsmuligheder. Det kan eksempelvis være bebyggelse, væsentlig beplantning eller markante tekniske anlæg, der hindre de åbne udsigtsmuligheder mod vest og syd samt indblikket til Ringsted.

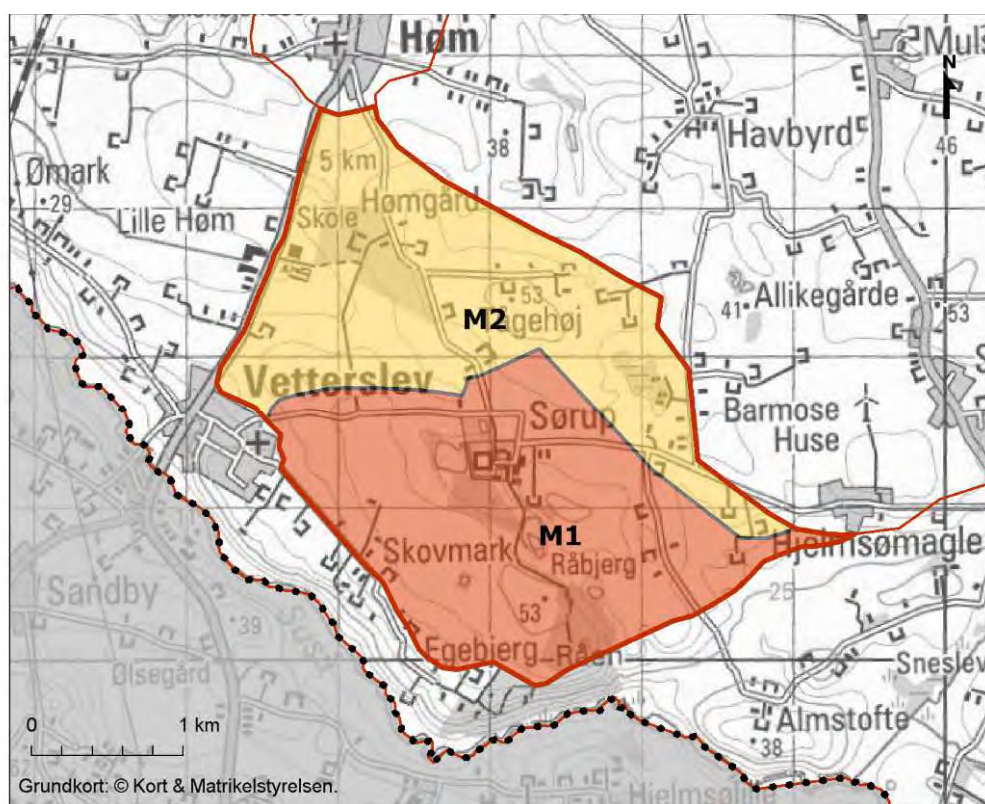
Opstilling af vindmøller i de to udpegede områder vil have store påvirkninger på landskabskarakteren. Der vil være behov for en konkret vurdering af projekterne med særlig fokus på landskabet og de potentielle påvirkninger på landskabskarakteren.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

- Kommunegrænse
- Karakterområde
- Beskytte
- Vedligeholde

De strategiske mål for delområder i karakterområde 9.

M1 - beskytte

M1 skal beskyttes, da der her er tale om et særligt karakteristisk delområde i god tilstand. Herregårdslandskabet er særdeles tydeligt i denne del og der er en væsentlig sammenhæng til nabokarakterområdet i syd, der favner ådalen omkring Susåen. Delområdet rummer også flere søer og skovområder. Et område vest for Råen er udpeget som fremtidigt vindmølleområde.

Anbefalede handlinger og initiativer:

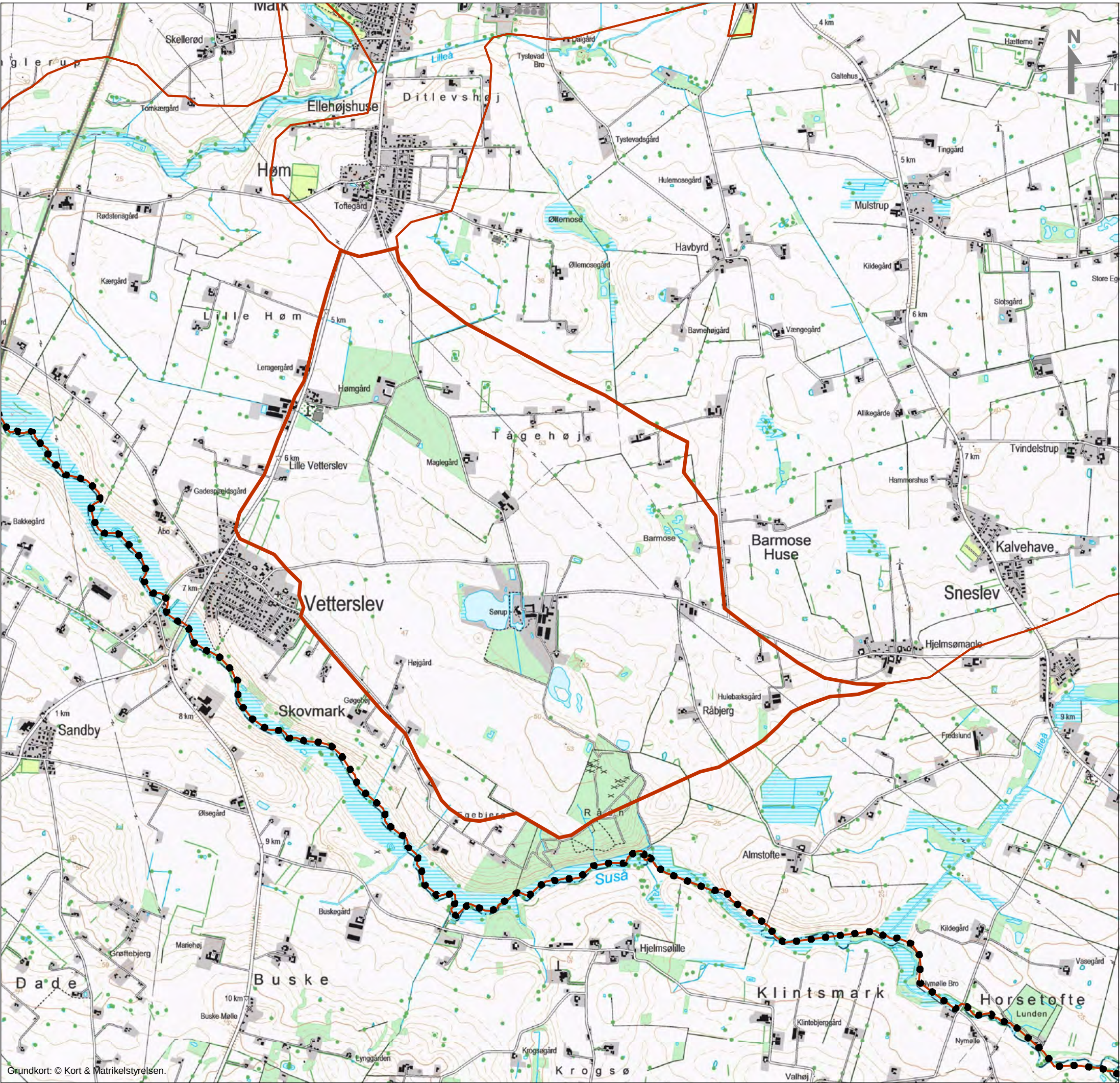
- › Området skal beskyttes mod tiltag som opførelse af fritliggende bebyggelse, der kan ændre på sammensætningen i landskabet og dets middel til store skala.
- › De åbne markflader og derved mulighed for udsigt skal beskyttes og den landbrugsmæssige drift bør derfor understøttes.
- › Opstilling af vindmøller vil forringe tilstanden og have en væsentlig påvirkning på oplevelsen af det særligt karakteristiske herregårdslandskab. Vindmøller vil opleves som et fremmedelement i det enkle landskab, og opstilling af en større gruppe vindmøller bør derfor undgås. Der er stor risiko for, at de vil virke meget dominerende i det åbne landskab, der ellers stort set er friholdt for tekniske anlæg.

M2 - vedligeholde

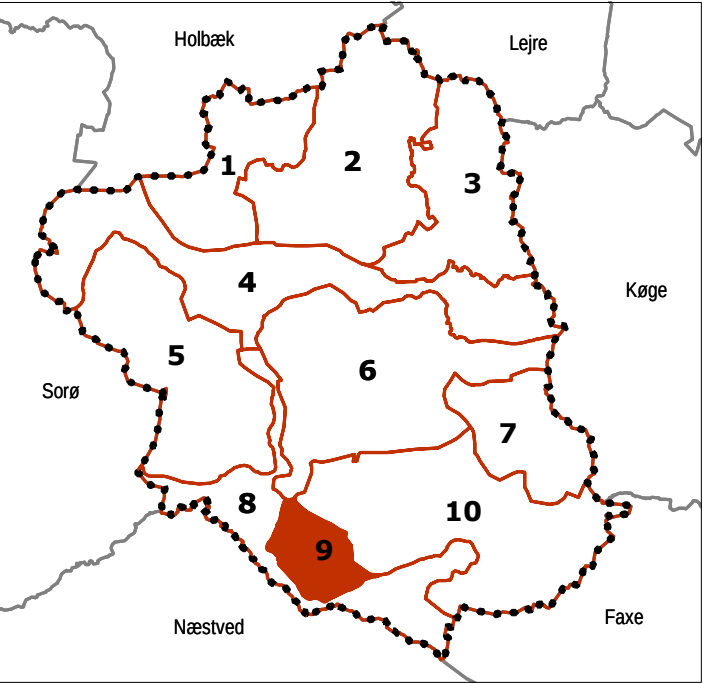
M2 skal vedligeholdes. Landskabet rummer flere af herregårdslandskabets særkender, men karakteren er ikke helt så udtalt i dette delområde, som i M1 omkring Sørup Herregård. Tilstanden er middel, idet der er øget bebyggelse og flere tekniske anlæg, men dog stadig store markflader. Et område ved Tågehøj er udpeget som muligt fremtidigt vindmølleområde.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- › Områdets herregårdskarakter skal søges vedligeholdt ved at understøtte landbrugsdrift, så de åbne udsigter og begrænsede bebyggelse fortsat kan opleves.
- › Eventuel fremtidig skovrejsning skal tage hensyn til de visuelle sammenhænge og eksisterende udsigtskiler fra det generelt højtliggende delområde.
- › Opstilling af en større gruppe vindmøller bør undgås, da de vil virke meget dominerende i det åbne og højtliggende landskab, der bortset fra en elledning og telemaster er stort set friholdt for tekniske anlæg.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune
Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 9
Sørup herregårdslandskab

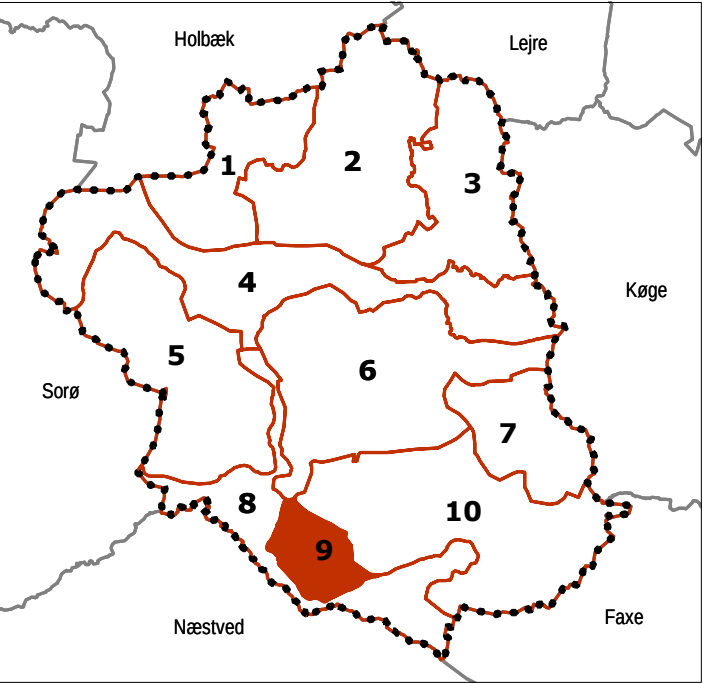
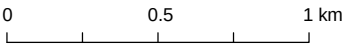
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 9-1 Oversigtskort.WOR

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013

Dokument nr.	Rev.
Bilag 9-1	0

Ringsted Kommune
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 9
Sørup herregårdslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\ Bilag 9-2 Høje målebordsblade.WOR

COWI

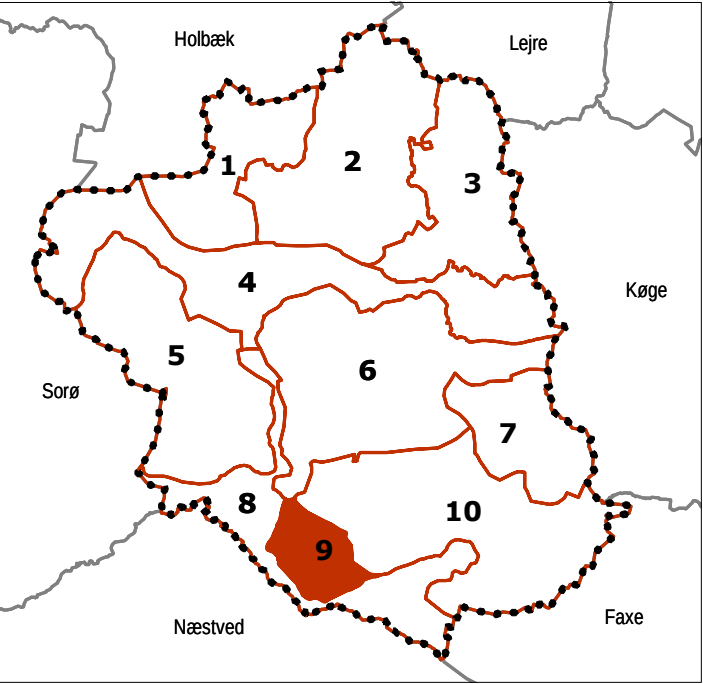
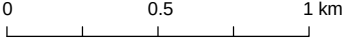
COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 9-2	0

Grundkort © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune
Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 9
Sørup herregårdslandskab

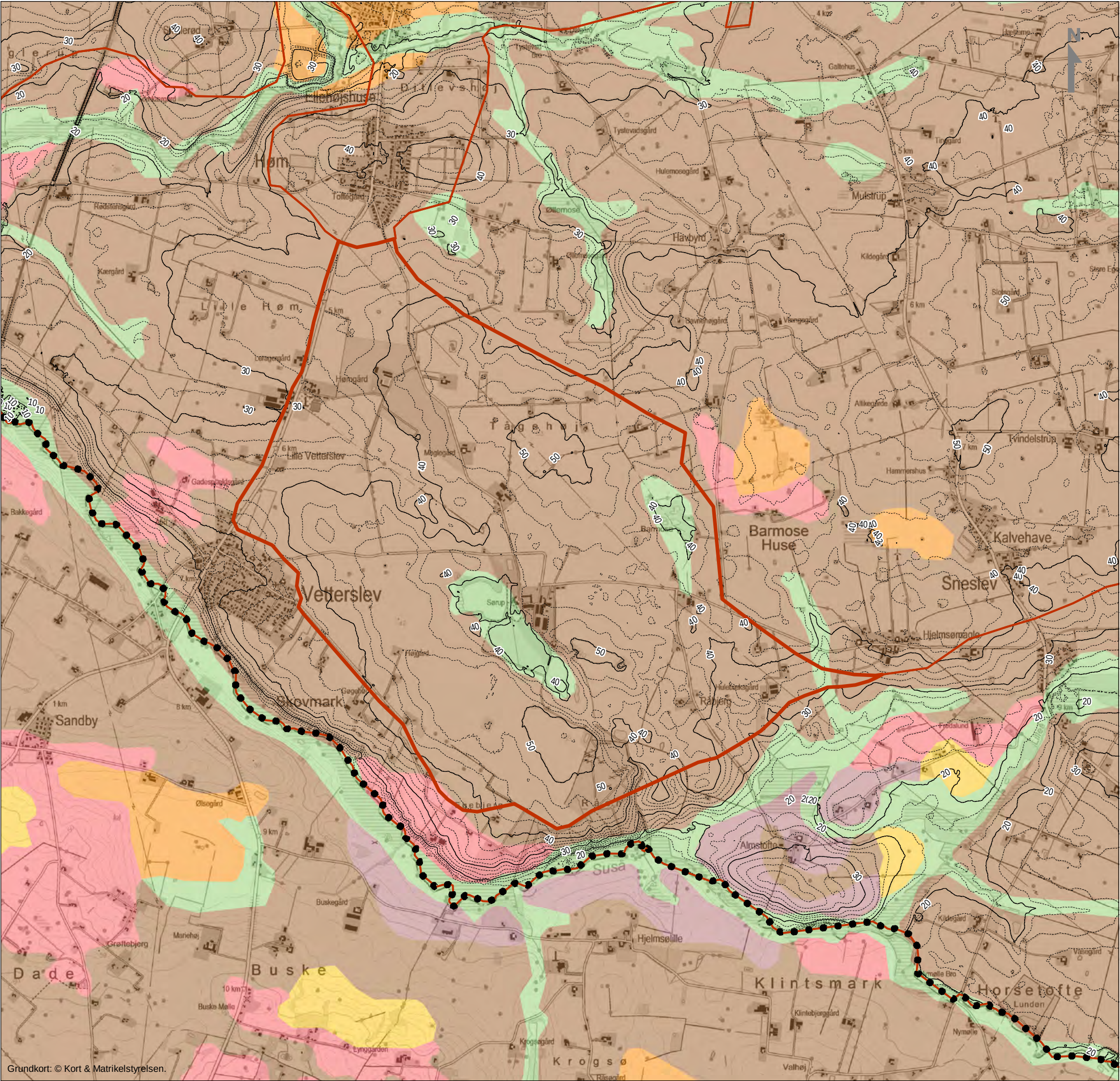
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 9-3 Lave målebordsblade.WOR

COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

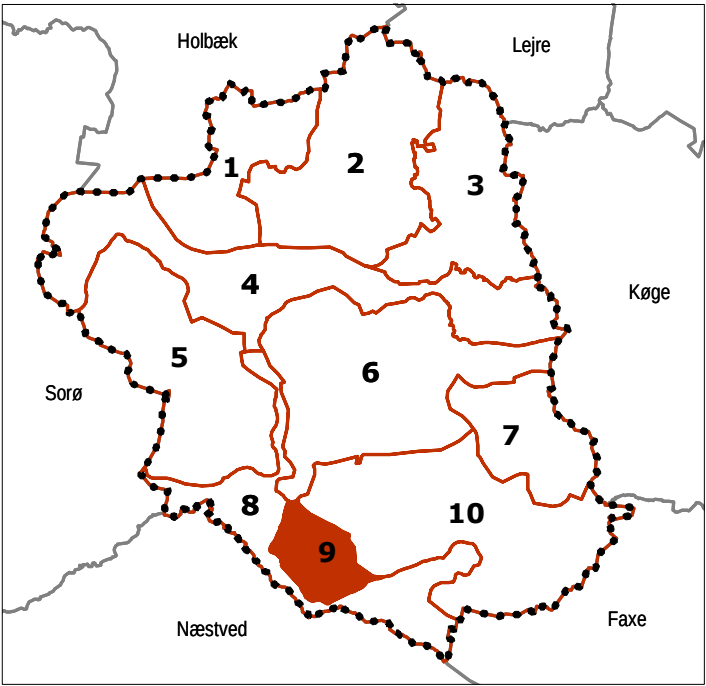
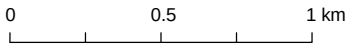
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	
Rev.	
Bilag 9-3	0

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

Ringsted Kommune
Landskabskarakteranalyse

Jordart	ATR nr.:	A032485
Landskabskarakterområde 9	Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Sørup herregårdslandskab	Kontr.	AKJO
	Godk.	LHJN
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\	Mål	1:25.000 (A3)
Bilag 9-4 Jordart.WOR	Dato	25. jan. 2013
COWI	Dokument nr.	Bilag 9-4
COWI A/S Parallevej 2 2800 Kongens Lyngby	Rev.	0
Telefon 56 40 00 00 cowi@cowi.dk www.cowi.dk		